

УДК 81'373.2.4'25(133.1+111+161.2)

СТРЮК Наталя – доктор філософії з філології, старший викладач кафедри англійської філології, Донецький національний університет імені Василя Стуса, вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна (n.striuk@donnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5857-6120>

ЮРКОВСЬКА Майя – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології, Донецький національний університет імені Василя Стуса, вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна (m.iurkovska@donnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0002-4144>

ДЖОГАН Вікторія – асистент кафедри теорії і практики перекладу, Донецький національний університет імені Василя Стуса, вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна (v.dzhohan@donnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-1670-8332>

КУЗНЄЦОВА Олександра – асистент кафедри теорії і практики перекладу, Донецький національний університет імені Василя Стуса, вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна (o_kuznietsova@donnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8721-1410>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.66.11>

Бібліографічний опис статті: Стрюк, Н., Юрковська, М., Джоган, В., Кузнєцова, О. (2026). Полісеміотичні тексти: франкомовні, англомовні, україномовні студії. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 66, 100–108, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.66.11>

ПОЛІСЕМІОТИЧНІ ТЕКСТИ: ФРАНКОМОВНІ, АНГЛОМОВНІ, УКРАЇНОМОВНІ СТУДІЇ

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз феномена полісеміотичного тексту в сучасному науковому дискурсі з урахуванням англомовної, франкомовної та українськомовної дослідницьких традицій. Актуальність теми зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій, медіакультури, соціальних мереж та новітніх форм комунікації, у межах яких текст дедалі частіше постає не лише як вербальне утворення, а як складна семіотична структура, що поєднує мовні, візуальні, графічні, аудіальні, просторові та інші модуси творення значення. У роботі узагальнено основні теоретичні підходи до визначення полісеміотичного тексту, мультимодальності та полікодовості, а також проаналізовано специфіку термінології, використовуваної в різних наукових школах. Встановлено, що в англомовній традиції домінує концепція мультимодальності, яка акцентує на взаємодії різних модусів у процесі комунікації та на ролі сенсорних каналів сприйняття інформації. В українській лінгвістиці переважає поняття полікодовості, пов'язане насамперед із взаємодією різних знакових систем у межах тексту. Французька гуманітарна школа розглядає мультимодальність як еволюційний етап розвитку семіотичних досліджень, спираючись на структуралістську та семіологічну традицію. У статті висвітлено підходи сучасних дослідників до класифікації модальностей, іконічних компонентів та типів модальної взаємодії. Особливу увагу приділено поняттям *intermodality*, *transmodality* та *multimodality*, а також проблемі співвідношення вербальних і невербальних елементів у сучасних цифрових текстах. Доведено, що сучасний текст функціонує як комплексний комунікативний простір, у якому значення формується через взаємодію різних семіотичних ресурсів. Підкреслено перспективність міждисциплінарних досліджень мультимодальності у сфері лінгвістики, медіадосліджень, культурології та цифрової комунікації.

© СТРЮК Наталя, ЮРКОВСЬКА Майя, ДЖОГАН Вікторія, КУЗНЄЦОВА Олександра, 2026

Стаття поширюється
на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)

Ключові слова: мультимодальність, полісеміотичний текст, полікодовий текст, семіотика, мультимодальні студії.

STRIUK Natalia – Doctor of Philosophy in Philology, Senior Lecturer at the Department of English Philology, Vasyl' Stus Donetsk National University, 600-піччя, 21, Vinnytsia, 21021, Ukraine (n.striuk@donnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5857-6120>

YURKOVSKA Maiia – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of English Philology, Vasyl' Stus Donetsk National University, 21, Vinnytsia, 21021, Ukraine (m.iurkovska@donnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0002-4144>

DZHOHAN Viktoriia – Assistant Lecturer, Department of Translation Theory and Practice, Vasyl' Stus Donetsk National University, 21, Vinnytsia, 21021, Ukraine (v.dzhohan@donnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-1670-8332>

KUZNIETSOVA Oleksandra – Assistant Lecturer, Department of Translation Theory and Practice, Vasyl' Stus Donetsk National University, 21, Vinnytsia, 21021, Ukraine (o_kuznietsova@donnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8721-1410>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.66.11>

To cite this article: Striuk, N., Yurkovska, M., Dzhohan, V., Kuznietsova, O. (2026). Polisemiotychni teksty: frankomovni, anhlo-movni, ukrainomovni studii [Polysemiotic texts: English-, French-, and Ukrainian-language studies]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia "Filolohiia" – Problems of Humanities. "Philology" Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 66, 100–108, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.66.11>

POLYSEMIOTIC TEXTS: FRENCH-, ENGLISH-, AND UKRAINIAN-LANGUAGE STUDIES

Summary. The article provides a comprehensive analysis of the phenomenon of polysemiotic texts in contemporary academic discourse with particular attention to English-, French-, and Ukrainian-language research traditions. The relevance of the topic is determined by the rapid development of digital technologies, media culture, social networks, and new forms of communication, within which the text increasingly appears not merely as a verbal phenomenon but as a complex semiotic structure combining linguistic, visual, graphic, auditory, spatial, and other modes of meaning-making. The paper summarizes the major theoretical approaches to the concepts of polysemiotic text, multimodality, and polycode text, and examines the specific terminology used in different scholarly traditions. It has been established that the English-language tradition is primarily based on the concept of multimodality, emphasizing the interaction of various modes in communication and the role of sensory channels in meaning construction. Ukrainian linguistic studies, in contrast, predominantly employ the notion of polycode texts, focusing on the interaction of different semiotic codes within a single communicative structure. The French гуманітарна tradition interprets multimodality as an evolutionary stage in the development of semiotic studies, grounded in structuralist and semiological approaches. The article also discusses contemporary classifications of modalities, iconic components, and types of modal interaction. Special attention is paid to the notions of intermodality, transmodality, and multimodality, as well as to the interaction between verbal and non-verbal elements in modern digital texts. The study demonstrates that contemporary texts function as complex communicative spaces in which meaning emerges through the interaction of multiple semiotic resources. The authors emphasize the перспективність of interdisciplinary approaches to multimodality in linguistics, media studies, cultural studies, and digital communication research.

Key words: multimodality, polysemiotic text, polycode text, semiotics, multimodal studies.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток науки, технологій і засобів комунікації істотно змінив характер сучасного тексту. Сьогодні текст уже не можна розгля- дати виключно як вербальне явище, адже він дедалі частіше поєднує різні семіотичні ресурси: мовні, графічні, візуальні, аудіальні, просторові тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники мультимодальності Гюнтер Кресс, Дженіффер Роусел, Керрі Джювіт, Джефф Беземер, Кей О'Галлоран наголошують, що вона є актуальним та активно досліджуваним явищем у сьогочасному науковому дискурсі (Kress, 2010; Rowsell, 2023; Jewitt & Bezemer, 2016; O'Halloran, 2021).

У сучасній лінгвістиці формується семіотичний підхід до тексту, відповідно до якого його розглядають як складну знакову систему або як поєднання кількох знакових систем у межах єдиного комунікативного простору. У цьому контексті особливої актуальності набуває поняття полісеміотичного тексту, а також проблема його термінологічного окреслення серед суміжних понять (мультимодальний текст, полісеміотичний текст тощо).

Метою цієї наукової розвідки є узагальнення основних підходів до визначення полісеміотичного тексту, окреслення його характеристик у сучасній лінгвістиці, а також аналіз англomовних, франкомовних та україномовних наукових студій, присвячених його дослідженню. Для досягнення поставленої мети передбачено зреалізувати такі **завдання**: проаналізувати основні теоретичні підходи до трактування полісеміотичності, полікодовості та мультимодальності; з'ясувати специфіку термінології в різних наукових традиціях; охарактеризувати особливості взаємодії семіотичних ресурсів у структурі сучасного тексту; окреслити перспективи подальших міждисциплінарних досліджень у сфері цифрової комунікації.

Виклад матеріалу. В англomовному науковому дискурсі поняття мультимодальності (полісеміотичності) розвивається в межах кількох теоретичних підходів і постійно зазнає концептуального розширення. Дослідники Керрі Джювіт, Джефф Беземер, Кей О'Галлоран зазначають, що традиційно мультимодальні студії зосереджувалися передусім на візуальних та аудіальних формах комунікації, а також на інтонації, жестах і просторовій організації тексту. Проте останніми роками спостережено поступове розширення цього поля дослідження. Сучасні дослідники звертають увагу на роль інших сенсорних модальностей (смаку, запаху та дотику) у процесах творення значення (Jewitt & Bezemer, 2016, p. 1–2; O'Halloran, 2021, p. 1).

Такий підхід засвідчує, що комунікація може здійснюватися через ширший спектр сенсорних каналів, ніж традиційно стверджувалося. Це відкриває перспективи для перегляду окремих понять і аналітичних процедур мультимодального аналізу, оскільки класичні моделі сформовані переважно на основі зорово-слухового досвіду, що зумовлює актуальність порушеної проблеми.

Важливим теоретичним питанням у цій галузі є проблема термінології. Різні наукові школи пропонують власні понятійні системи для опису засобів творення значення. Наприклад, у межах підходів *social semiotics* та *systemic functional linguistics* активно вживаними є терміни *mode* («модус») та *semiotic resource* («семіотичний ресурс»). Дослідники цих напрямів намагаються розмежувати ці поняття та визначити їхні функції в процесі комунікації (Jewitt & Bezemer, 2016, p. 6).

Унаслідок цього в дослідженнях мультимодальності спостережено значну варіативність у трактуванні ключових понять. Наприклад, жест, погляд, зображення або письмо зазвичай вважають окремими модусами або семіотичними ресурсами. Проте виникають дискусійні питання щодо інших елементів комунікації: чи слід розглядати колір або композицію сторінки як окремі модуси; чи є фотографія самостійною модальністю; чи належать до модусів міміка, постава тіла, рух або дія. У різних наукових роботах на ці питання можна знайти різні відповіді, причому відмінності між ними іноді виникають навіть у межах одного дослідницького підходу.

У цьому контексті важливим є також урахування матеріально-часового виміру семіотичних відношень. Зокрема, за спостереженням американського вченого Лемке, процес творення значення пов'язаний із різними масштабами організації матеріального світу: простором, часом, матерією, енергією та інформацією, а тривалість взаємодії з матеріальними середовищами безпосередньо впливає на глибину розуміння знакових систем (Lemke, 2000). Саме тому сучасні дослідники наголошують на необхідності свідомого вибору термінології та аналітичних категорій у мультимодальних дослідженнях. Під час роботи з матеріалом важливо сформулювати власні робочі визначення, спираючись на теоретичні підходи, використані в дослідженні. Навіть

якщо такі визначення не є остаточно досконалими, вони дають змогу забезпечити концептуальну чіткість і послідовність аналізу. У межах різних теоретичних традицій запропоновано різні інтерпретації цих понять, що свідчить про динамічний характер розвитку мультимодальних студій і відкритість цієї галузі до подальших теоретичних досліджень.

В англомовній науковій традиції, заснованій на працях Гюнтера Кресса, Кей О'Галлоран, Ліу Джінг стосовно текстів, що поєднують різні знакові системи, частіше використовують терміни «мультимодальність» і «мультимодальний текст», а не «полікодовий текст». Англійська школа дослідників розглядає комунікацію як процес взаємодії різних модусів (modes), через які передають значення (Kress, 2010; O'Halloran, 2021; Liu, 2016).

Протягом останніх двох десятиліть концепція мультимодальності привернула значну увагу дослідників мови та викладачів, зокрема в ділянці викладання англійської мови та суміжних дисциплін. Мет Кесслер під мультимодальністю розуміє використання людиною різних способів або каналів комунікації з метою передачі змісту (Kessler, 2022, p. 551). До таких модусів належать лінгвістичні, візуальні, аудіальні, жестові та просторові засоби. Якраз поєднання цих різних модусів формує мультимодальні тексти, у яких значення створене не лише мовними елементами, а й зображеннями, звуком, жестами, графічним оформленням та іншими невербальними компонентами.

Отже, на відміну від слов'янської традиції, де поширеним є термін «полікодовий текст», англомовні дослідники здебільшого використовують поняття «multimodality» та «multimodal texts», підкреслюючи тим самим взаємодію різних модусів у процесі комунікації.

У сучасній українській лінгвістиці на позначення текстів, що поєднують різні знакові системи, переважно використовують термін «полікодовість» та «полікодові тексти». Такі тексти функціонують у просторі взаємодії кількох семіотичних кодів і поєднують вербальні, паравербальні та невербальні елементи. До їхнього дослідження звертаються такі українські науковці, як Т. Семенюк, Ю. Гордієнко, О. Воробйова, В. Марченко та М. Нікитюк, Ю. Рогач (Semeniuk & Gordienko, 2018; Vorobyova, 2013; Marchenko & Nykytiuk, 2018; Rohach, 2019).

У праці Тетяни Семенюк та Юлії Гордієнко полікодовий текст розглянуто як цілісну комунікативну структуру, у якій значення сформоване шляхом взаємодії різних компонентів. У межах письмової комунікації зазвичай виділяють три основні типи кодів:

1) вербальний код – мовні одиниці різних рівнів;

2) паравербальний код – графічне оформлення тексту (шрифти, колір, розташування, типографіка);

3) невербальний код – іконічні елементи (зображення, фотографії, схеми, таблиці тощо).

Також ними запропонована класифікація іконічних компонентів, які можуть входити до структури полікодового тексту (Semeniuk & Gordienko, 2018, p. 123–128). Вони виокремлюють такі типи іконічних елементів:

1) реалістичні – фотографії, портрети, зображення, що максимально відтворюють реальні об'єкти;

2) логіко-схематичні – карти, плани, графіки, діаграми;

3) символічні – піктограми, умовні знаки, метафоричні зображення;

4) умовно-схематичні – комікси, карикатури та інші стилізовані форми візуалізації.

У сучасних дослідженнях також активно вживають поняття мультимодальності, поширене передусім в англомовній науковій традиції. Однак поняття «полікодовість» і «мультимодальність» не тотожні.

Згідно з підходом британського вченого Гюнтера Кресса, модус є соціально й культурно зумовленим ресурсом творення значення, а мультимодальність означає використання різних способів або каналів комунікації (Kress, 2010, p. 8–11). Німецький вчений Голлі Вернер теж розмежовує поняття коду та модусу. Коди він розглядає як матеріальні характеристики процесу знакотворення, тоді як модуси втілюють перцептивні властивості, виступаючи специфічними способами обробки інформації під час її сприйняття – аудіальними, візуальними тощо (Holly, 2009, p. 392). Отже, полікодовість пов'язана передусім із структурою тексту та взаємодією різних кодів, тоді як мультимодальність стосується способів сприйняття та передачі інформації. Наприклад, друкована реклама, що містить текст і зображення, є полікодовою,

але сприймається переважно через один канал – зоровий. Натомість фільм поєднує кілька кодів і водночас використовує різні сенсорні канали, тому є і полікодовим, і мультимодальним.

Отже, у сучасній українській лінгвістиці поняття полікодовості використовують для опису текстів, у яких взаємодіють різні знакові системи, тоді як мультимодальність описує канали та способи сприйняття інформації. Це розмежування уможливорює точніший аналіз складної структури сучасних комунікативних текстів (Semeniuk & Gordienko, 2018, p. 131–132).

Поряд з англomовною та українською науковими традиціями, важливе місце в дослідженні взаємодії різних знакових систем посідає французька гуманітарна школа. У межах цієї традиції аналіз тексту здійснювано насамперед крізь призму семіології та структуралізму, які розглядають культуру як сукупність взаємопов'язаних знакових систем. Саме тому французький підхід пропонує власну теоретичну рамку для осмислення співвідношення вербальних і невербальних компонентів у тексті.

Французька школа гуманітарних досліджень досі звертається до старої семіотичної традиції. Вихідною точкою для осмислення взаємодії різних знакових систем стала структуралістська семіологія, зокрема праці Роланда Барта. У своїй праці “*Éléments de sémiologie*” Р. Барт розширює модель знака, введену Фердинандом де Соссюром, і пропонує розглядати культуру як систему взаємопов'язаних семіотичних утворень. Він демонструє, що мова не є єдиним носієм значення, а функціонує поряд з іншими знаковими системами – зображенням, міфом, візуальною символікою (Barthes, 1964, p. 91–135).

Особливо важливою для подальших досліджень стала бартівська ідея багаторівневості значення: денотація та конотація, а також аналіз взаємодії слова й образу. Отже, уже в 1960-х роках у французькій науковій традиції створене підґрунтя для розуміння тексту як складної семіотичної структури, у якій вербальний і візуальний компоненти не ізольовані, а взаємодіють у процесі смислотворення.

Саме з цього семіотичного фундаменту поступово виростає поняття полісеміотичності. Якщо класична семіологія зосереджувалася на аналізі окремих знакових систем, то подальші дослідження починають акцентувати увагу на

їхній одночасній присутності в межах одного тексту. Полісеміотичний текст – це такий текст, у якому смисл вибудований через взаємодію кількох семіотичних кодів: мовного, візуального, аудіального, просторового. Отже, полісеміотика постає як логічне продовження семіотики: вона не заперечує її, а лиш розширює поле її аналізу.

Французькі дослідники активно інтегрують також підходи Гюнтера Кресса та Тео ван Левена, проте переосмислюють їх крізь власну філологічну традицію аналізу тексту та дискурсу (Kress, 2010; van Leeuwen, 2022).

Французька наукова школа наголошує на необхідності розмежування, але водночас і переосмислення традиційного поділу між вербальною та невербальною комунікацією. У її межах стверджено, що класична лінгвістика тривалий час зосереджувалася винятково на аналізі мовлення та його структурних компонентів, тоді як семіологія вивчала нелінгвістичні знакові системи, розглядаючи зображення передусім як іконічний знак. Проте сучасні французькі дослідники зазначають, що в умовах візуалізованої культури така опозиція виявляється недостатньою для опису реальних комунікативних практик. Образ більше не функціонує як другорядний елемент, а стає активним учасником творення смислу, взаємодіючи з мовними структурами в межах єдиного семіотичного простору. Саме тому дослідники дедалі частіше звертаються до концепції мультимодальності як до теоретичного інструмента, що дає змогу інтегрувати лінгвістичну й семіотичну перспективи в аналізі сучасного дискурсу (Jarrah, 2026, p. 401).

Сучасні дослідники мультимодальності розвивають цю позицію, акцентуючи не лише на співіснуванні модальностей, а й на їхніх специфічних семіотичних можливостях. У статті 2023 року, написаній Дженніфер Роусел, підкреслено, що кожна модальність має власні *affordances*, тобто притаманні їй способи продукування значення: текст не може відтворити той самий смисловий спектр, що й зображення, і навпаки. Чим більше модальностей інтегровано в комунікативний простір, тим ширшим і насиченішим стає потенційне поле інтерпретацій. Особливо наочно це виявляє себе в цифрових текстах, де вербальні, візуальні та аудіальні ресурси взаємодіють у межах єдиного середовища (Rowsell, 2023, p. 111–112).

Авторка розрізняє кілька типів модальної взаємодії. По-перше, інтермодальні комбінації, коли модуси існують як відносно автономні одиниці, але перебувають у смисловому зв'язку. По-друге, інтрамодальні поєднання, коли елементи в межах однієї модальності (наприклад, колір і текстура у фешн-дизайні) формують складний естетичний ефект. Нарешті, трансмодальні тексти позначені високим рівнем взаємозалежності модусів, де значення виникає саме в точці їхнього перетину. У такий спосіб французька школа підкреслює, що мультимодальність є не механічним додаванням каналів, а процесом динамічної семіотичної взаємодії, у якому смисл конструйовано через складну мережу модальних відношень (Rowell, 2023, p. 112–118).

Отже, у сучасному французькому контексті мультимодальність не є окремою від семіотики теорією, а постає як її еволюційний етап. Якщо семіотика аналізувала знакові системи як такі, а полісеміотика звернула увагу на їхню співприсутність, то мультимодальність акцентує на динаміці їхньої взаємодії в конкретних комунікативних ситуаціях. Текст більше не мислиться як лінійна вербальна структура; його трактують як комплексний семіотичний об'єкт, організований шляхом взаємодії різних модусів (Jarrah, 2026, p. 402–404).

У контексті актуалізації досліджень цифрової культури, візуальної комунікації та гібридних форм дискурсу питання мультимодальності набуває особливої теоретичної ваги в сучасній французькій філології. Зростання уваги до полісеміотичних текстів, від медіадискурсу до освітньої взаємодії, зумовлює потребу в уточненні понятійного апарату та простеженні еволюції самого терміна. У цьому зв'язку показовим є аналіз, здійснений Брахімом Азаві, який, спираючись на дані пошуку в Google Scholar, демонструє динаміку вживання термінів *multimodal(ité)* / *multimodal(ity)* з 1950 по 2018 рік. Виявлена тенденція (від поодиноких згадувань у середині XX століття до різкого зростання у 2000–2010-х роках) засвідчує не лише розширення сфери застосування поняття, а і його поступову інституціалізацію в гуманітарних науках (Azaoui, 2019). Отже, мультимодальність у сучасному французькому дискурсі постає, за Б. Азауї, не як технічна характеристика комунікації, а як фундаментальний прин-

цип організації полісеміотичного тексту, де значення формується у взаємодії різних семіотичних ресурсів.

Також показником інституційної зрілості та актуальності цього напрямку у франкомовному просторі є функціонування спеціалізованого наукового видання *Multimodalité(s): Revue de recherches en littérature médiatique multimodale*. Журнал позиціонує себе як міждисциплінарний майданчик, де перетинаються дослідницькі голоси з різних галузей, зацікавлених у проблематиці мультимодальності: освіти й дидактики, лінгвістики та семіотики, медіаосвіти й комунікацій, візуальних мистецтв, літератури, театру, кіно, музики, соціальних та інформаційних наук, а також освітніх технологій.

Узагальнюючи ці підходи, французька школа пропонує чітке термінологічне розмежування різних типів модальної організації тексту. Передусім поняття *multimodale* позначає сам факт співіснування кількох модальностей або семіотичних ресурсів у межах одного комунікативного простору, без обов'язкової взаємодії між ними. У цьому значенні термін виконує радше «нейтральну» узагальнювальну функцію, фіксуючи множинність каналів вираження.

Натомість *intermodale* описує ситуацію, у якій модальності аналізовано саме у взаємодії: значення висловлення виникає й конструйоване в процесі їхньої співпраці. Тут ключовим є не просто паралельне існування тексту, зображення чи звуку, а їхня семіотична співпраця, що формує цілісний смисловий ефект.

Своєю чергою, поняття *transmodality* стосується переходу з однієї модальності в іншу, наприклад, від візуального до тактильного або від текстового до аудіального. У такому разі центральним є сам процес трансформації модусу, тоді як питання взаємодії відходить на другий план. Зазначена типологія дає змогу уточнити аналітичний інструментарій: вона розмежовує множинність модальностей, їхню взаємодію та їхню трансформацію, що особливо важливо для дослідження сучасних полісеміотичних текстів і цифрових середовищ.

Окрему увагу сучасні дослідники приділяють перспективам розвитку мультимодальності, розглядаючи її як підґрунтя для «переосмислення майбутнього семіотики». У новітніх працях наголошено, що подальший розвиток цього напрямку має бути закорінений одночасно

в онлайн- та офлайн-просторах, без жорсткого дихотомічного їх протиставлення. Ідеться про інтегративне бачення комунікації, яке враховує специфічні *affordances* різних модальностей та їхню здатність до комбінування в реальних і цифрових середовищах (Rowse, 2023, p. 118–120).

Майбутнє мультимодальної грамотності, на думку вищезазначених представників французької школи, полягає в глибшому аналізі складних конфігурацій модусів, поєднаних у конкретних подіях, практиках і репрезентаціях. Дослідницький фокус зміщено від опису окремих каналів до вивчення моментів їхньої взаємодії, напруження та трансформації. Упродовж останнього десятиліття розширено поле мультимодальних студій і поєднано із суміжними галузями та медіадослідженнями, освітніми науками, культурологією, соціолінгвістикою. Така міждисциплінарна експансія свідчить про те, що мультимодальність трактовано не лише як аналітичний інструмент, а як інструмент для осмислення сучасної культури загалом.

Висновки. Проведений аналіз показує, що в умовах розвитку цифрових технологій, медіакультури та нових форм комунікації текст більше не можна розглядати як виключно лінійну вербальну структуру. Сучасний текст постає як складне семіотичне утворення, у якому взаємодіють різні знакові системи: мовні, візуальні, графічні, аудіальні та просторові. Саме ця взає-

модія формує нові принципи організації смислу та зумовлює з'яву понять полікодовості, полісеміотичності та мультимодальності, активно використовуваних у сучасних лінгвістичних і міждисциплінарних дослідженнях.

Порівняльний аналіз англійської, української та франкомовної наукових традицій засвідчив наявність різних підходів до опису цього явища. В англійській науковій школі домінує концепція мультимодальності, що розглядає комунікацію як взаємодію різних модусів і підкреслює роль сенсорних каналів сприйняття інформації. Українська лінгвістична традиція натомість частіше використовує поняття полікодовості, акцентуючи на структурній взаємодії різних семіотичних кодів у межах тексту. Французька гуманітарна школа спирається на потужну семіологічну традицію, започатковану структуралізмом і розглядає мультимодальність як подальший етап розвитку семіотичних досліджень.

Отже, поняття полісеміотичного або полікового тексту відображає загальну тенденцію сучасного гуманітарного знання до інтеграції лінгвістичних, семіотичних та медіадослідницьких підходів. Подальший розвиток цих студій пов'язаний із дослідженням взаємодії різних модусів у нових комунікативних середовищах, передусім у цифровій культурі, що відкриває перспективи для міждисциплінарних досліджень мови, медіа та культури.

ЛІТЕРАТУРА

- Марченко В. В., Нікитюк М. О. Структурні особливості полікового рекламного тексту. *Молодий вчений*. 2018. № 7. С. 436–439.
- Рогач Ю. І. Засоби реалізації поліковості в англійському газетному дискурсі (на матеріалі друкованої преси Австралії) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови». Одеса, 2019. 24 с.
- Семенюк Т. П. Когнітивно-семантичні та прагматичні особливості німецькомовних полікових текстів (на матеріалі комерційної реклами) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Запоріжжя, 2017. 21 с.
- Azaoui B. Multimodalité, transmodalité et intermodalité : considérations épistémologiques et didactiques. *Revue de recherches en littérature médiatique multimodale*. 2019. № 10. URL: <https://www.erudit.org/en/journals/rechercheslmm/2019-v10-rechercheslmm04944/1065526ar.pdf> (дата звернення: 17.03.2026).
- Barthes R. Éléments de sémiologie. *Communications*. 1964. № 4. P. 91–135. URL: www.persee.fr/doc/comm_0588-8018_1964_num_4_1_1029 (дата звернення: 17.03.2026).
- Holly W. Der Wort-Bild-Reißverschluss. Über die performative Dynamik audiovisueller Transkriptivität. *Oberfläche und Performanz. Untersuchungen zur Sprache als dynamische Gestalt* / A. Linke, H. Feilke (Hrsg.). 2009. S. 389–406.
- Jarrah L. Traduire l'humour dans le texte multimodal : le cas de la bande dessinée Entrechat. *Journal of Languages & Translation*. 2026. Vol. 6, № 1. P. 400–414.
- Jewitt C., Bezemer J., O'Halloran K. Introducing multimodality. London : Routledge, 2016. P. 1–8.

- Kessler M.** Multimodality. *ELT Journal*. 2022. Vol. 76, № 4. P. 551–554.
- Kress G.** Multimodality : a social semiotic approach to contemporary communication. New York : Routledge, 2010. 212 p.
- Lemke J. L.** Opening up closure : semiotics across scales. *Annals of the New York Academy of Sciences*. 2000. Vol. 901. № 1. P. 100–111. URL: https://www.researchgate.net/publication/233288472_Across_the_Scales_of_Time_Artifacts_Activities_and_Meanings_in_Ecosocial_Systems (дата звернення: 17.03.2026).
- Liu J.** Visual images interpretive strategies in multimodal texts. *Journal of Language Teaching and Research*. 2013. Vol. 4. No. 6. P. 1259–1263.
- O'Halloran K. L.** Multimodal discourse analysis. *Bloomsbury Companion to Discourse Analysis* / ed. by K. Hyland, B. Paltridge, L. Wong. 2nd ed. London : Bloomsbury, 2021. P. 249–266.
- Rowse J.** Déstabiliser la multimodalité: réinventer et revisiter de nouveaux futurs sémiotiques. *Revue de recherches en littérature médiatique multimodale*. 2023. № 17. P. 106–120.
- Semeniuk T., Gordienko Y.** From text to polycode text : semiotic changes in text production. *Research Trends in Modern Linguistics and Literature*. 2018. Vol. 1. P. 122–134.
- Van Leeuwen T.** Multimodality and Identity. New York : Routledge, 2022. 381 p.
- Vorobyova O.** Music, mobility, intermediality : an affective dimension. *32nd PALA Conference "Mobile Stylistics"*, University of Heidelberg. 2013. P. 151.

REFERENCES

- Azaoui, B.** (2019). Multimodalité, transmodalité et intermodalité: considérations épistémologiques et didactiques [Multimodality, Transmodality and Intermodality: Epistemological and Didactic Considerations]. *Revue de recherches en littérature médiatique multimodale – Journal of Research in Multimodal Media Literacy*, 10. Retrieved March, 17, from <https://www.erudit.org/en/journals/rechercheslmm/2019-v10-rechercheslmm04944/1065526ar.pdf> [in French].
- Barthes, R.** (1964). Éléments de sémiologie [Elements of Semiology]. *Communications – Communications*, 4, 91–135 [in French].
- Holly, W.** (2009). Der Wort-Bild-Reißverschluss. Über die performative Dynamik audiovisueller Transkriptivität [The word-image zipper: On the performative dynamics of audiovisual transcriptivity]. In: Linke, Angelika, Feilke, Helmut (Hrsg.), *Oberfläche und Performanz. Untersuchungen zur Sprache als dynamische Gestalt – Surface and performance. Investigations into language as a dynamic form* (pp. 389–406) [in German].
- Jarrah, L.** (2026). Traduire l'humour dans le texte multimodal: le cas de la bande dessinée. Entrechat [Translating humor into multimodal text: the case of the Entrechat comic strip]. *Journal of Languages & Translation*, 6(1), 400–414 [in French].
- Jewitt, C., Bezemer, J., & O'Halloran, K.** (2016). *Introducing multimodality* (pp. 1–8). London: Routledge [in English].
- Kessler, M.** (2022). *Multimodality*. *ELT Journal*, 76(4), 551–554 [in English].
- Kress, G.** (2010). *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*. New York: Routledge (p. 212) [in English].
- Lemke, J. L.** (2000). Opening up closure: semiotics across scales. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 901(1), 100–111 [in English].
- Liu, J.** (2013). Visual images interpretive strategies in multimodal texts. *Journal of Language Teaching & Research*, 4(6), 1259–1263 [in English].
- Marchenko, V. V., Nikityuk, M. O.** (2018). Strukturni osoblyvosti polikodovoho reklamnoho tekstu [Structural features of polycode advertising texts]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 7(59), 436–439 [in Ukrainian].
- O'Halloran, K. L.** (2021). *Multimodal Discourse Analysis*. In K. Hyland, B. Paltridge, & L. Wong (Eds.), *Bloomsbury Companion to Discourse Analysis* (pp. 249–266). (2nd ed.). London [in English].
- Rohach, Yu. I.** (2019). *Zasoby realizatsii polikodovosti v anhlomovnomu hazetnomu dyskursi (na materialy drukovanoi presy Avstralii)* [Means of implementing polycodality in English-language newspaper discourse (based on Australian print media)]. (Extended abstract of Candidate's thesis). Odesa [in Ukrainian].
- Rowse J.** (2023). Déstabiliser la multimodalité: réinventer et revisiter de nouveaux futurs sémiotiques [Destabilizing multimodality: reinventing and revisiting new semiotic futures]. *Revue de recherches en littérature médiatique multimodale – Review of research in multimodal media literacy*, 17, 106–120 [in French].

- Semeniuk, T., Gordienko, Y.** (2018). From text to polycode text: semiotic changes in text production. *Research Trends in Modern Linguistics and Literature* (pp. 122–134) [in English].
- Semeniuk, T. P.** (2017). *Kohnityvno-semantychni ta prahmatychni osoblyvosti nimetskomovnykh polikodovykh tekstiv (na materialy komertsii noi reklamy) [Cognitive-semantic and pragmatic features of German-language polycode texts (based on commercial advertising)]*. (Extended abstract of Candidate's thesis). Zaporizhzhia [in Ukrainian].
- Van Leeuwen, T.** (2022). *Multimodality and identity*. London: Routledge.
- Vorobyova, O.** (2013). Music, mobility, intermediality: an affective dimension. In *Proceedings of the 32nd PALA Conference "Mobile Stylistics"* (p. 151). University of Heidelberg [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 15.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026